

Socialdepartementet

Remissvar avseende promemorian Covid-19-lag

Ert dnr: S2020/09214

Allmänna synpunkter

Den föreslagna lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19 innehåller synnerligen ingripande begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. Förvaltningsrätten noterar att föreslagen lag är tidsbegränsad och innehåller bestämmelser om att en proportionalitetsbedömning alltid måste göras innan några åtgärder vidtas. Mot bakgrund av det och med hänsyn till det mycket tungt vägande intresset att begränsa smittspridningen tillstyrker förvaltningsrätten i huvudsak förslagen. Förvaltningsrätten har dock några synpunkter.

Tidsfristen för att underställa riksdagen

Föreskrifter om förbud eller nedstängning av verksamheter och platser som regeringen meddelar ska enligt 16 § i föreslagen lag underställas riksdagens prövning inom en månad från den dag då föreskriften beslutades. I promemorian har tidsfristen om en månad bland annat motiverats med att en mycket kort tidsfrist skulle motverka ett av lagens syften, nämligen att ge utrymme för en flexibel och träffsäker reglering.

Mot bakgrund av de ingripande inskränkningar det är frågan om anser förvaltningsrätten dock att föreskrifter som meddelas av regeringen snarast bör underställas riksdagen och att tidsfristen därför bör bestämmas till en kortare tid, exempelvis en vecka. Detta bör kunna göras utan att motverka

syftet med regleringen. Detsamma gäller den tidsfrist som föreslås i lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

Samråd med smittskyddsläkaren

Enligt 17 § i den föreslagna lagen får länsstyrelsen i enskilda fall besluta om särskilda begränsningar för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19. En sådan inskränkning ska inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet att förhindra spridningen av covid-19. Vilka begränsningar som kan anses proportionerliga är helt beroende av hur omfattande smittspridningen är eller kan förväntas vara. Hur det epidemiologiska läget kan komma att se ut vid olika tidpunkter är något som smittskyddsläkaren i regionen bör ha bäst kännedom om. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att länsstyrelsen alltid **ska** samråda med smittskyddsläkaren.

Risken för konkurrerande föreskrifter

Både Folkhälsomyndigheten och länsstyrelsen kan komma att bemyndigas att meddela nationella respektive regionala föreskrifter om diverse begränsningar för att förhindra spridningen av covid-19. Eftersom myndigheternas ansvarsområden överlappar varandra finns det risk för en dubbelreglering och att föreskrifterna blir oförenliga med varandra. Det kan också uppstå tolkningssvårigheter, där myndigheterna gör olika bedömningar. Förvaltningsrätten konstaterar att promemorian inte närmare har reflekterat över denna fråga.

Länsstyrelsens dubbla roller

Förvaltningsrätten konstaterar vidare att promemorians förslag kan innebära att länsstyrelserna först antar föreskrifter för att därefter utöva tillsyn med stöd av dessa föreskrifter. Inte heller denna ordning har belysts i promemorian utifrån lämplighet och rättssäkerhetssynpunkt.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Annika Lowén efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Claudia Rojas Bustamante. Rådmannen Kristina H Samuelsson har deltagit i beredningen.

Annika Lowén